



# Kulttuuri tekee Sinulle hyvää

Kulttuuri ja taide on tapa ajatella, tuntea ja reagoida. Kulttuuri tarjoaa välineitä maailman ja todellisuuden hahmottamiseen, se on osa ihmisen omaa kokemusta. Kulttuuri tuo esiin arvoja ja haastaa pohtimaan etiikkaa ja olemassaoloa, toimii kyseenalaistajana. Se yhdistää ihmisiä toisiinsa, vahvistaa identiteettiä ja yhteisöllisyyden tunnetta ja edustaa historiallista jatkuvuutta. Kulttuuri on resurssien antaja uuden luomisen ja henkisen kasvun mahdollistaja.

Kulttuuri on osa hyvinvointiamme ja tekee meistä jokaiselle hyvää. Se katsotuttaa. Soitattaa. Kirjoittaa. Askarruttaa. Hengästyttää. Yhdistää. Naurattaa. Hämmästyttää. Ajatteluttaa. Ja tekee paljon muutakin. Se antaa elämyksiä ja väylän toteuttaa luovuuttaan. Kulttuurikokemusten on myös sanottu olevan terveysvaikutteisia laskien mm. verenpainetta, pulssia ja lisäten hyvää ja virkeää oloa.

## Mitä kuva tekee?

Kuva on lyhennys kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnasta. Se on kaupunkimme uusi lautakunta ja syntyi v. 2005, kun entinen sivistys-

lautakunta ja vapaa-aikalautakunta yhdistettiin. Esittelijänä on kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja Marjut Saija ja sihteerinä pöytäkirjat kirjoittelee Anna-Liisa Toivakka. Jäseniä on 11. Se kokoontuu kerran kuussa pohtimaan Varkauden kulttuuriin ja vapaa-aikaan liittyviä asioita. Kuvan toimialaan kuuluvat kirjasto, nuoris- ja liikuntapalvelut, kansalais- ja musiikkiopisto, museot, kulttuuritoimi ja matkailu- ja kongressipalvelut ja se ohjaa näiden eri yksiköiden toimintaa. Kuva vahvistaa perittävät maksut ja takset sekä päättää erinäisistä aukkioloajoista. Se myös määrittää erilaiset avustusmäärärahojen perusteet ja jakaa kaikki kohdeavustukset ja erityispalkinnot. Kuva tekee myös esityksiä ja antaa lausuntoja.

Lautakunta koostuu hyvin monen eri alan osaajista. Se on keskustelevalta ja kantaottava. Ilmapiiri on välitön ja avoin. Välillä aina äänestelläänkin ja sehän kuuluu demokratiaan. Asiantuntijoina lautakunnan kokouksissa on eri toimintayksiköiden vastaavat virkamiehet.

Kuvan kokoonpano on seuraava:

Lea Oksiala, pj. opettaja



Lautakunnassa keskustellaan ja päätetään mitä erilaisimmista kaupungin kulttuurielämään ja kuntalaisten vapaa-aikaan liittyvistä palveluista.

Leena Kaulamo, varapj., hallintopäällikkö  
Kari Turunen, eläkeläinen  
Kirsi Ryyänen, myyjä  
Kurt-Henrik Putkonen, teatteriohjaaja  
Juhani Paasi, luokanopettaja  
Kari Tyrväinen, opettaja  
Leena Flankkumäki, luokanopettaja, nuorisotyönohjaaja  
Mika Ojala, automaatioasentaja

Minna Selkoma, opettaja  
Suvi Suutarinen, opiskelija  
Kaisa Ropponen, kaupungin-hallituksen edustaja

Lautakunnan erityislistat ja pöytäkirjat ovat luettavissa kokouksen jälkeisenä tiistaina kirjastolla ja kaupungin nettisivuilla. Lautakunnassa on myös käytössä nimenhuutoäänestys ja näin ollen jokaisen

jäsenen äänestyskäyttäytyminen on luettavissa pöytäkirjoista. Kuva toivoo varkautelaisten ja lautakunnan aktiivista ja hedelmällistä yhteistyötä varkautelaisen kulttuuri- ja vapaa-aikatoiminnan puolesta.

Lea Oksiala  
kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan pj.

## Varkauden kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut

Varkauden kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan toimialaan kuuluvat kirjasto-, liikunta- ja nuorisopalvelut, kansalais- ja musiikkiopisto, museot, kulttuuritoimi sekä matkailu- ja kongressipalvelu. Tässä kokonaisuudessa on toimittu vuoden 2005 alusta lähtien. Kokonaisuus on toimiva, kaikki palvelut liittyvät ihmisten vapaa-aikaan ja harrastuksiin. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut tuovat kaupunkiin positiivista virettä ja mahdollisuuksia hyvään elämään. Merkitys vain korostuu huonoina aikoina. Tästä on esimerkkinä se, että 1990-luvun laman aikana kirjastopalvelujen käyttö kasvoi rajusti.

Taloudellisen tilanteen heikentyessä helposti ajatellaan, että säästetään kulttuuri- ja vapaa-aikan palveluista. Niitä ei koeta joihinkin muihin palveluihin verrattuna välttämättömiksi. Mutta ajatellaanpa kaupunkia ilman näitä palveluja! Muistuu mieleen erään lautakunnan jäsenen vastaus kysymykseen: mitä kulttuuri merkitsee Varkaudelle? Se antaa kaupunkina olon oikeutuksen. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan vuoden 2006 nettobudjetti on 5,3 miljoonaa euroa. Myös kulttuuri- ja vapaa-aikasektorilla osallistutaan talouden tasapainottamiseen. Tosiasia kuitenkin on, että vaikka säästäisimme nämä palvelut hengiltä, niin sillä ei pelasteta kaupungin taloutta. Paniikissa ei kannata tehdä ratkaisuja, joilla on korjaamattomat seuraukset. Juuri kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluilla luodaan kaupungille henkeä, houkuttavuutta ja vahvistetaan identiteettiä.

Kulttuuri- ja vapaa-aikastrategia on valmisteilla ja samalla selvitetään voidaanko näitä palveluja järjestää toisella tavalla kuin nyt. Seudullinen yhteistyö lisääntyy koko ajan ja palveluja tullaan tuottamaan suuremmissa kokonaisuuksissa. Pisimmällä oleva hanke on alueen kansalaisopistojen mahdollinen yhdistyminen vuoden 2007 alussa. Suunnitelmassa on, että myös Keski-Savon musiikkiopisto yhdistyy tähän uuteen opistoon. Musiikkiopiston yhtenä tulevaisuuden vaihtoehtona on tuotu esiin yksityistäminen. Yksityistäminen ei ratkaise taloudellista tilannetta, koska silloinkin kaupungin rahoitusosuus olisi elintärkeä. Opistojen lisäksi alueen kirjastot ovat tehneet tunnusteluja yhteistyön syventämiseksi. Seudullisella yhteistyöllä pyritään turvaamaan palvelujen monipuolisuus, laatu ja kehitys.

Paljon on puhuttu siitä, voiko niin sanottu kolmas sektori järjestää kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluja. Ilman muuta voi. Jo tällä hetkellä näin tapahtuu ja yhteistyö on vilkasta. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan yksi painopiste on yhdistysten yms. kaikinpuolinen tukeminen. Tiettyjen palveluiden järjestäminen vaatii kuitenkin erityisosaamista ja asiantuntijuutta. Kaupunki saa kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen järjestämiseen valtion avustusta. Valtion avustusten saamiseksi edellytetään muun muassa henkilöstön määrään ja pätevyteen liittyvien seikkojen täyttymistä.

Viime aikoina on keskusteltu siitä, mikä palvelujen tuottamisessa mak-

saa. Tämä vaatii tilastojen takana olevien toiminnallisten sisältöjen avaamista. Tilastokeskuksen tilastoissa kulttuuritoimen eurot asukasta kohden sisältävät opetus- ja kulttuuritoimen hallinnon, kirjaston, liikunnan ja ulkoilun, nuorisotyön, museot, teatterin, orkesterit ja yleisen kulttuuritoimen. Varkaudessa kulttuuritoimeen käytettiin 261 €/asukas vuonna 2004, vastaava luku koko maassa oli 206 €. Varkauden luku kertoo aikaisempina vuosina tehdyistä päätöksistä ja valinnoista. Siihen sisältyvät ja sitä kohottavat Varkaus-sali ja sen toiminta matkailupalveluineen sekä uuden jäähallin rakentaminen käyttökuluineen. Varkaudessa on haluttu panostaa liikuntaan ja urheiluun, mikä ei suinkaan ole huono asia. Kongressi- ja konserttisali-toimintaa ei vastaavasti ole kaikissa vertailukaupungeissa tai menot kohdentuvat muualle kuin kulttuuritoimen menoihin. Kulttuuritoimen euroja kohotti vuonna 2004 lisäksi se, että nuorisotoimen menoissa on nuorten työpaikatointiminta, jota ei enää ole.

Kirjaston ”kalleus” on nostettu otsikoihin. Kirjastopalveluihin käytetyt eurot/asukas olivat Varkaudessa vuonna 2004 vain yksi euro enemmän kuin valtakunnallinen keskiarvo. Tänä vuonna todennäköisesti ollaan jo keskiarvon alapuolella. On hyvä asia, että kirjastopalveluihin panostetaan edes tämän verran. Muutama vuosi sitten kaupunginvaltuusto myönsi tukalassa tilanteessa lisämäärärahan kirjastoaineiston hankintaan. Tuolla päätöksellä nousiin valtakunnal-

liseen keskiarvoon ja turvattiin palvelujen saatavuus. Kirjaston tulee tarjota kaikille kaupunkilaisille maksuttomia ja nykyaikaisia kirjasto- ja tietopalveluja.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen tilat ovat epätarkoituksenmukaisesti sijoitettu, kustannuksiltaan kalliit ja joidenkin tilojen kunnossa on ongelmia. Tilakysymysten ratkaisemiseksi on tehty ja tehdään kaiken aikaa suunnitelmia. Lautakunnan asettama työryhmä päätyi esittämään museotoimintojen sijoittamista Tehtaan koululle. Vaikka tämä esitys toteutuisi, niin museotoimi tarvitsee siitä huolimatta väliaikaisen tilaratkaisun, koska taidemuseon vuokrasopimus päättyy vuoden 2008 lopussa, eikä sitä olla uusimassa. Museoiden tilakysymysten osalta kaivataan nyt periaatteellista päätöstä, että toiminnan suunnittelu pitkällä tähtäimellä olisi mahdollista. Tilojen sijoittamista pohdittiin myös nuorisotilojen ja musiikkiopiston osalta. Itse asiassa museovaihtoehdon lisäksi pohdittiin monitoimitaloa Tehtaan koululle. Monitoimitaloon olisi sijoittunut nuorisotiloja ja taiteen perusopetusta. Museoiden sijoittaminen kuitenkin osoittautui luontevammaksi ja halvemmaksi vaihtoehdoksi. Työ tilakysymysten ratkaisemiseksi jatkuu.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen järjestämisessä huomioidaan kaikki ikäryhmät, mutta erityishuomion saavat lapset ja nuoret. Taideainesten opetuksesta ja taidekasvatuksesta keskustellaan. Monipuolisen taiteen perusopetuksen järjestä-

minen ja tukeminen on yksi kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan painopisteistä. Oiva esimerkki lastenkulttuuriin panostamisesta kaupungissamme on Vekara-Varkaus-lastentapahtuma. Liikuntapalvelut tekevät merkittävää työtä lasten ja nuorten liikunnan edistämiseksi. Merkittävä yhteistyökumppani on Varkauden Urheiluseurat ry. Nuorisotoiminnan yksi haaste on nuorten osallisuuden edistäminen.

Varkaudessa on vahva ja rikas historia, jota tulee arvostaa, vaalia ja sille perustalle tulee rakentaa tulevaisuus. Meillä on myös hyvät palvelut ja paljon tarjottavaa niin kaupunkilaisille kuin täällä vierailleille. Vahvuudet tulee rohkeasti tuoda esiin paikallisesti ja alueellisesti. Varkauden alueella on kaikki edellytykset lisätä matkailun merkitystä.

Kaiken muun lisäksi kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut toimivat ennalta ehkäisevästi. Se on ymmärrettävää, että liikunta edistää terveyttä. Mutta niin tekevät myös kulttuuripalvelut. On tutkittu, että kulttuurin kuluttajat voivat paremmin ja elävät pitempään kuin muut. Tervetuloa nauttimaan kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluista!

Marjut Saija  
kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja